

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA 1 (P1)

FEBRUARY/MARCH 2009

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 70

Pampiri ena e na le maqephe a 6.

KAROLO YA A: TEKOKUTLWISISO**POTSO YA 1****TEMA YA 1**

- 1.1 Lebollo moetlo wa Basotho/Lebollo/Lebollo sekolo sa Basotho ✓ ✓ (2)
(Ho hlaliswe e le nngwe feela)
- 1.2 Setjhaba sa Basotho ✓ (1)
- 1.3 Makolwane ✓ (1)
- 1.4 Nama/jwala ✓ (1)
- 1.5 Pheteletso ✓ (1)
- 1.6 Ha hlajwa dikgomo ka bongata ✓ ✓ (2)
- 1.7 Mosiuwa ha a ka a ba lekgonono ho ya mophatong hobane o ile a bolella batswadi ba hae hore le yena ke takatso ya hae ho ya lebollong. ✓ ✓ (2)
- 1.8 Ke mohopolo feela. Ha ho jwalo hore malapa a batho ba sa bollang a a qhaleha. Malapa a batho ba bangata ba sa bollang ha a qhaleha. ✓ ✓ (3)
- 1.9 Tjhe, motho ya yang lebollong, o lokela hore a be a eso ka a nyala hobane ke hona a ilo ithuta ka taba tsa bonna. ✓ ✓ (2)
- 1.10 E, ✓ Mosiuwa ke mohlhlami boreneng hobane setjhaba se thabetse ho bona ngwana wa bona, morena wa bona wa ka moso. ✓ ✓ (3)
- 1.11 Ho ahlola. ✓ ✓ (2)

TEMA YA 2

- 1.12 Ka mora nako e kgutshwane ✓ (1)
- 1.13 Ba ha Purity. ✓ (1)
- 1.14 Batswadi / Bao bana ba behilweng tlhokomelong ya bona ✓ (1)
- 1.15 Moshanyana o bonahala a le matla ✓ hobane o kakasitse sehatsetsi se boima; matla ana a hae o a fumana ha a ja mabele a Purity a etsang hore a hole a **kwenne** e le poropotlwana. ✓ (2)
- 1.16 Moshanyana o sebedisitswe ke babapatsi ho bontsha matla a sehlahiswa sa bona. ✓✓ (2)
- 1.17 - Mabele a Purity ha a phehwe. ✓
- Setshwantsho sa pitsa e nang le sefapano se bontsha hore ha a phehwe. ✓✓ (3)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: KGUTSUFATSO**POTSO YA 2**

Keriti ya ho tshwaya Tema ya Kakaretso

KGATO	PHIHLELLO	MATSHWAO	TLHALOSO YA BOKGONI
7	E babatsehang	9 – 10	Ha ho na diphoso; e kgutshwane e bile e toma; e bontsha kutlwisiso ya potso. Nehelano le tatellano ya dintlha e a babatseha mme o na le dintlha tsohle tsa bohlokwa.
6	E kgabane	7 – 8	Boholo ba dintlha tse ka hodimo di a hlahella mona le ha nehelano e se e hlwahlwa hakaalo (jwalo ka e ka hodimo).
5	E kgotsofatsang	6	E a utlwahala. E kgutshwane le ha e se hakaalo; e kenyeditse le dintlha tse sa hlokahaleng. Nehelano e batla e kentse dintlha kaofela tsa bohlokwa.
4	E lekaneng	5	Dintlha tse jereng mehopolong ya sehlooho tse etsang 50% di a hlahella le ha dintlha tse ngata tseo e seng tsa bohlokwa di senya phethahalo ya tema. Nehelano ya dintlha tsa hae ha se e ntle hakaalo.
3	E mahareng	4	Momahano e a fokola; mantswe ha a sebediswa ka paballeho (a mangata tlolo). Ha ho tatellano e ntle ya dintlha nehelanong ya hae. Dintlha tsa hae di batla di lobokane di sa utlwahale hantle, mme dintlha tsa bohlokwa di a haella. Mona le mane ho na le puo e nang le dipha (<i>diphoso</i>) le ha dintlha tsa hae di mo beha mahareng.
2	E karolwana feela	2 – 3	Kutlwisiso le bokgoni ba ho ngola kakaretso ke tse haellang. O sebedisa puo e nang le diphoso haholo e bileng e sa utlwahaleng hantle. Boholo ba dintlha tsa hae ke tse tswileng lekoteng empa o na le bonyane ntlha e le nngwe e nepahetseng. O etsa boiteko bo itseng ba ho <i>akaretsa</i> ditaba tse (ho araba potso) empa o fokollwa ke kutlwisiso ya se batlehang (potsong ena).
1	Ha ho phihlello	0 – 1	Ha a bontshe kutlwisiso ya se batlehang potsong ena. Dintlha tseo a nehelaneng ka tsona ha se tse utlwisisehang. Ho bonahala bopaki ba hore moithuti o tsamaile a qotsa dintlha tse ding ho tswa temeng ya sethato jwalo ka ha di le jwalo, mme ho se le nyallano ya letho.

Mehopolong e lebelletsweng

Ditaba tseo tsa hopotsa mongodi ka titjhere Phankga. O hopola ka moo titjhere eo a neng a ba bolelle hore ha ba fihla sekolong, ba kopana le batho ba fapaneng, ba tswang malapeng a fapaneng mme le kgodiso e fapane. Ba bang ba hoditsitswe ho se na melao ya tlhompheho ha ba bang ba hoditsitswe ka tlhompheho ekasitana le bohlweki moaparong le dipuong. A ba lemosa le tsela eo ba lokelang ho kgetha metswalle ka teng ka ha ho e na le metswalle e kgelosang.

Palo ya mantswe = 83

Kabo ya matshwao

Dintlha tse supileng (7)

Palo ya mantswe (1)

Seratswana (1)

Mantswe a hao (1)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: THUTAPUO LE TSHEBEDISO YA PUO**POTSO YA 3**

- 3.1 3.1.1 phatswana ✓ (1)
- 3.1.2 tolotsana ✓ (1)
- 3.2 3.2.1 Lesole le yena a batla **a sa tshohe** hanyenyane. ✓✓ (1)
- 3.2.2 Ha a le tjena ekagona **a se tlohellwe** a ntshe maikutlo a hae. ✓✓ (1)
- 3.3 3.3.1 Mmateboho o ne a apesitswe kobo **e kgubedu** hara motjheso o mokaalo. ✓ (1)
- 3.3.2 O ne a apere mose o tsamayang o na le dibato **tse sootho**. ✓ (1)
- 3.4 Mohatsa Lesole a bua a ba tonetse mahlo a re✓ o utlwa fuba sena sa hae se tlallana✓ hoo a bonang hore ha a ka kwala molomo, se tla qhoma✓. (3)
- 3.5 3.5.1 motle ✓ > Mohatla Lesole e ne e le mosadi e motle. ✓ (2)
- 3.5.2 hlobodisitswe✓ > Dineo o ne a hlobodisitswe kobo ya hae. ✓ (2)
- 3.6 3.6.1 dikeledi/dikgapha/menyepetsi ✓✓? (2)
- 3.6.2 phuthehong. ✓✓ (2)
- 3.7 3.7.1 Polelwanakutu> Mosadi o ne a lla ha bohloko. ✓✓ (2)
- 3.7.2 Polelwakgethi> ya neng a botswa dipotso phuthehong. ✓✓ (2)
- 3.8 3.8.1 Mmateboho **o ne a hlongwa** dipotso tse sa feleng ke phutheho. ✓✓ (2)
- 3.8.2 Phutheho ya Bafokeng **ha e tshajwe** ke mohatsa Lesole. ✓✓ (2)
- 3.9 Bohle ba neng ba le phuthehong eo, ntle le mohatsa Lesole, **ba** dumela hore Mmateboho a botswe. ✓ (1)
- 3.10 3.10.1 Mosadi wa batho, botshwana ba hae **bo ne bo se bo tla fifala** ke ho lla. ✓✓ (2)
- 3.10.2 Mosadi wa batho, botshwana ba hae **bo ne bo se bo ka fifala** ke ho lla. ✓✓ (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 30**MATSHWAO A PAMPIRI ENA YOHLE: 70**